

Mitropolitul Irineu Mihălcescu
Membru al Academiei Române

**Catehismul creștinului ortodox
calea spre Dumnezeu**

Iubite cititorule,

Ce ai zice despre călătorul pe care, întâlnindu-l în drum, l-ai întreba „De unde vii?” și „Unde mergi?”, iar el ți-ar răspunde: „Nu știu”? Nu-i așa că răspunsul lui te-ar face să te îndoiești că ai înaintea ta un om întreg la minte? Și tu ești un călător pe acest pământ, căci azi ești, dar mâine, poimâine, peste un an, peste zece, în sfârșit cândva, nu vei mai fi. Te vei duce și tu acolo unde s-au dus toți câți au făcut umbră pământului de la începutul lumii și până azi, precum și toți câți vor mai trece prin această lume până la sfârșitul veacurilor. Dar știi tu unde te vei duce? Cu alte cuvinte, știi de unde vii și unde mergi? Ori ești și tu asemenea călătorului de mai sus? Poate că știi ceva despre începutul și sfârșitul călătoriei tale în această lume, dar nu ești încă pe deplin lămurit. Ei bine, află de la mine că nimeni și nimic nu te poate lămuri asupra rostului tău și a călătoriei pe care o ai de făcut în lumea aceasta și în cea care se întinde dincolo de pragul mormântului, nimeni și nimic nu-ți poate lumina calea și călăuzi pașii mai bine și mai sigur decât cuvântul lui Dumnezeu, păstrat neschimbat și propovăduit cu osârdie de Sfânta noastră Biserică Ortodoxă de Răsărit. Cărticica de față cuprinde pe scurt această îndrumare, această călăuzire.

Citește-o cu luare-aminte și străduiește-te să trăiești așa cum te povățuiește ea și atunci călătoria ta în această lume va fi sigură și plăcută, iar întunericul de dincolo de mormânt se va preface în noian de lumină, care-ți va lumina calea și aici pe pământ.

✠ IRINEU MIHĂLCESCU ✠

Mântuitorul Hristos, care a zis „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața“ și „Eu sunt lumina lumii“, să fie cu tine, cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni în toate zilele vieții tale. Amin.

Irineu Mihălcescu,
Mitropolitul Moldovei și Sucevei (1874–1948)

INTRODUCERE

1. Ce este omul și care este rostul său pe pământ?

Omul este cea mai aleasă făptură văzută a lui Dumnezeu, pentru că el singur, dintre toate viețuitoarele pământului, este înzestrat cu minte înțelegătoare, cu simțiri nobile și cu voință liberă. Rolul său în lume este să-l cunoască, să-l iubească și să-l cinstească pe Dumnezeu atotziditorul și atotțitorul, pentru ca astfel să fie fericit, atât în viața aceasta, cât și în cea viitoare. Se cheamă fericit în această viață sau pe pământ omul care este mulțumit în cugetul său, de sine și de starea sa. Numim fericit în viața viitoare sau cerească pe cel care se învrednicește să se împărtășească de viața de veci. Fericirea pământească nu este deplină, pentru că traiul oamenilor pe pământ este scurt și tot felul de piedici îi stau în cale, iar bunurile pământești sunt deșarte și nestatornice. Numai fericirea cerească este deplină, pentru că este veșnică, adică fără sfârșit.

2. Cine poate fi fericit?

Poate fi fericit și în această viață și în cea viitoare orice om care este plăcut lui Dumnezeu, iar plăcut lui Dumnezeu este omul care crede în El, Îl iubește și nădăjduiește în El. Credința, iubirea și nădejdea sunt cele trei mijloace prin care ne facem plăcuți lui Dumnezeu și dobândim fericirea. Nu atingem însă aceste ținte prin orice

✠ IRINEU MIHĂLCESCU ✠

fel de credință, dragoste și nădejde, ci numai prin credință, dragostea și nădejdea creștină, adică dacă credem în Dumnezeu, Îl iubim și nădăjduim în El, așa cum ne învață Domnul nostru Iisus Hristos și Sfânta Biserică drept măritoare.

I. CREDINȚA

3. Ce este credința creștină?

Credința, îndeobște, este primirea ca adevărat a ceea ce spune cineva care merită să fie crezut pe cuvânt, iar credința creștină este un dar dumnezeiesc în puterea căruia primim ca adevăruri sigure tot ce a descoperit Dumnezeu și ne învață Sfânta Biserică. Credința este dar dumnezeiesc pentru că este o lucrare a harului lui Dumnezeu care ne luminează mintea, ne încălzește inima și ne mișcă voia, ca să primim și să ținem drept adevăr neîndoielnic tot ce a descoperit Dumnezeu. Ea este însă totodată și un merit al omului, pentru că numai cine dorește, crede. De aceea, Dumnezeu îi răsplătește pe cei care cred și îi pedepsește pe cei care nu cred. „Cel care va crede și se va boteza“, zice Mântuitorul, „se va mântui, iar cel care nu va crede se va osânda“ (Marcu, XVI, 16).

Cuvintele „tot ce a descoperit Dumnezeu“ înseamnă că creștinul trebuie să creadă tot ce a făcut cunoscut Dumnezeu pentru mântuirea lumii prin patriarhii și prorocii Vechiului Testament și prin Iisus Hristos și sfinții apostoli în Noul Testament.

4. Unde se află descoperirea dumnezeiască?

Descoperirea dumnezeiască, sau cuvântul lui Dumnezeu, este cuprinsă în Sfânta Scriptură, sau Biblie, și în Sfânta Tradiție, fapt pentru care se numesc și izvoare ale credinței.

5. Ce este Sfânta Scriptură?

Sfânta Scriptură, sau Biblia, este o adunare de cărți care au fost scrise de bărbați sfinți sub insuflarea Sfântului Duh și despre care Biserica ne spune că adună cuvântul lui Dumnezeu. Ea constă din două părți: din Legea Veche, sau Vechiul Testament, care cuprinde cuvântul lui Dumnezeu descoperit lumii înainte de Iisus Hristos, și din Legea Nouă, sau Noul Testament, care cuprinde cuvântul lui Dumnezeu descoperit prin Iisus Hristos și prin sfinții apostoli. Vechiul Testament este alcătuit din 24 de cărți, iar Noul Testament – din 27.

6. Ce este Sfânta Tradiție?

Sub numele de Sfânta Tradiție se înțeleg acele învățături pe care sfinții apostoli le-au propovăduit, dar nu le-au scris și care, prin urmare, au trecut de la om la om și din generație în generație numai prin viu grai. Mai târziu, ele au fost scrise de sfinții părinți și astfel se păstrează până astăzi neschimbate în scrierile lor și în cărțile bisericești.

Sfânta Tradiție are aceeași valoare pentru credință ca și Sfânta Scriptură, pentru că este tot descoperirea lui Dumnezeu. Ba chiar este mai veche și mai răspândită decât Sfânta Scriptură, căci de la Adam până la Moise n-au existat cărți scrise. Mântuitorul însuși n-a scris nimic, iar sfinții apostoli au propovăduit mai întâi numai cu cuvântul și abia mai pe urmă unii dintre ei au și scris. În sfârșit, nu toți oamenii pot avea la îndemână și citi Sfânta Scriptură, pe când de cuvântul vorbit au parte toți. Ca atare, ea întregește și lămurește Sfânta Scriptură.

7. Se poate adevăra că Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție sunt cuvântul lui Dumnezeu?

Da, se poate adevăra pe mai multe căi, și anume:

a) înălțimea învățaturii cuprinsă în ele este o dovadă neîndoielnică că această învățătură n-a putut fi dată de mințea omenească, ci numai de Dumnezeu;

b) curăția acestei învățaturi arată că ea nu poate proveni decât de la Dumnezeu;

c) prorociile și minunile săvârșite de mulți dintre sfinții propovăduitori ai cuvântului lui Dumnezeu sunt o încredințare sigură, căci ei lucrau cu puterea lui Dumnezeu;

d) roadele frumoase pe care le-a dat învățătura creștină oriunde a fost pusă în practică din toată inima și binefacerile pe care le-a răspândit cu îmbelșugare în lume sunt de asemenea o dovadă puternică că ea este cuvântul lui Dumnezeu;

e) în sfârșit, minunata întemeiere, răspândire și păstrare a Bisericii creștine, depozitara cuvântului lui Dumnezeu, ne încredințează că ceea ce ea numește Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție sunt cu adevărat cuvântul lui Dumnezeu.

8. În ce chip trebuie să primească creștinul Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție?

Creștinul adevărat trebuie să creadă cu putere tot ce este cuprins în Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție, sau în cuvântul lui Dumnezeu, așa cum ne învață Sfânta noastră Biserică Ortodoxă de Răsărit. Aceasta înseamnă că nu este iertat nimănui să înțeleagă cuvântul lui Dumnezeu după

socotința proprie, ci numai cum îl explică și îl lămurește Biserica, pentru că numai ea are darul de a nu greși. Singură Biserica are cunoștințele trebuitoare, ajutorul și luminarea Sfântului Duh, pentru a putea înțelege și lămurii părțile anevoie de înțeles din Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție. Cine nu ascultă de ea crede în rătăcire și-și pierde sufletul.

Protestanții nu recunosc Sfânta Tradiție ca izvor al credinței. Ei se conduc numai după Sfânta Scriptură, pe care o înțelege și o explică fiecare cum poate, nu așa cum ne învață Biserica. Din această cauză s-au ivit în sânul protestantismului o mulțime de secte, adică de abateri de la învățătura reformatoilor lor, Luther și Calvin. Catolicii cinstesc, ca și noi, Sfânta Tradiție deopotrivă cu Sfânta Scriptură, dar au introdus amendamentul că papa este Tradiția Vie și prin aceasta, au falsificat adevărata Tradiție Sfântă.

9. Este necesară credința pentru mântuire?

Credința este necesară pentru mântuire, căci Mântuitorul zice: „Cel care nu va crede se va osândi“ (Marcu, XVI, 16), iar sfântul apostol Pavel ne asigură că „fără credință, este cu neputință a plăcea lui Dumnezeu“ (Evrei, XI, 6). Nu însă orice credință îl mântuiește pe om, ci numai adevărata credință în Iisus, pe care o păstrează și o propovăduiește Sfânta noastră Biserică. Nu poate mântui altă credință decât cea în Iisus Hristos, pentru că El singur este Mântuitorul lumii, și nu există altă adevărată credință în Iisus Hristos, și deci mântuitoare, decât credința Sfintei noastre Biserici Ortodoxe, pentru că ea singură este

adevărata Biserică a lui Hristos, cea care a păstrat fără schimbare în curgerea veacurilor învățătura primită de la El prin rostul și scrisul sfinților apostoli și ale sfinților părinți.

10. Cum trebuie să fie credința mântuitoare?

Pentru a ne putea mântui, credința trebuie să fie deplină, statornică și vie. Credința se numește deplină când ținem toate, nu doar unele, din cele ce ne învață Biserica. Statornică este credința atunci când o mărturisim cu curaj și suntem gata a ne da chiar și viața pentru a nu ne lepăda de ea. În sfârșit, credința se numește vie când trăim așa cum poruncește ea.

11. Unde este cuprinsă învățătura credinței creștine?

Învățătura credinței creștine este cuprinsă pe scurt în *Simbolul credinței*, sau *Crez*, care a fost alcătuit de soboarele din Niceea și Constantinopol, și sună astfel:

1. Cred într-Unul Dumnezeu, Tatăl atotțitorul, făcătorul cerului și al pământului, văzutelelor tuturor și nevăzutelelor.

2. Și într-Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul născut, carele din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii; luminează din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, iar nu făcut; cel de o ființă cu Tatăl, prin carele toate s-au făcut.

3. Carele pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din cer și S-a întrupat din Duhul Sfânt și din Maria Fecioară și S-a făcut om.